

БУ МУҚАДДАС ВАТАНДА АЗИЗДИР ИНСОН

(Давоми. Боши 1-бетда).

«Ўзбекистон». Муаззам саҳнадан таралга ётган бўйини кўшик гўзал киро адилларимизда, далаю дашгларимизда, пурвикор тогларимизда, файзли қишлоқларимизда, мафтункор шахларларимизда акс-садо беради. Бу ашула гўё барчамизнинг қалбимиздан чиқаётгандек. Ха, қиндиқ қонимиз томган ота маконимиз, жонахон Ватанин васф этиувчи тароналар юраларни жунбушга кептиради, кишига ўзгача завъ-шавъ, бағишлади, эзгуликка ундиади, бунёдкорликка чорлайди...

Давлатимиз раҳбари Ислом Каримов рахнамолигида мамлакатимизда мустакилликнинг илк кунларидан оқи демократик ҳукукий давлат куриши ва адолатли фуқаролик жамиятини шакллантириш бош вазифа этиб белгиланди. Президентимиз томонидан ишлаб чиқилган ва янги давлат ва янги жамият куришда асос қилиб олинган беш таомил амалда ўзини тўлиқ оқлади. Ана шу таомиллардан келиб чиқкан холда «Кучли давлатдан – кучли фуқаролик жамияти сарни ўзиҳи хәтифда изчил табобат этилмоқда. Фуқаролик жамиятининг иктисодий негизи яратилиб, мамлакат сиёсий хәтида куплартиявилил мухити карор топди, но давлат тузилемлар, жамоат ташкитлари ва ўзини ўзи башкарни органдари фаолияти таомиллаштирилди, суд-хукук тизимида, оммавий ахборот воститалар, маънавий-маърифий соҳаларда кенг кўллами ислохотлар амалга оширилди.

Ислохотлар ислохот учун эмас, инсон учун, унинг њаҳ-хукуклари ва маңбаатларини таъминлаш учун, деган ҳәтийт таомил ҳәтиимизда ўз ифодасини топмоқда. Конституциямизда инсон, унинг хәти, эркинлиги, шаъни, қадр-киммати ва бошқа даҳлини хукуклар олий қадрият хисобланishi белгилаб кўйилган.

Фуқаролар ҳукукларини химоя қилиш ва конуни манбаатларини таъминлашда суд органдари мухим ўрин тутади. Шу маънода суд ҳокимиятининг нуфузини ошириш, судларнинг чинакан мустақилигини таъминлаш, уларнинг демократик ҳукукий давлат, адолатли фуқаролик жамиятини шакллантиришга ролини янада чорайтиш борасида изчил ислохотлар амалга оширилди. Суд-хукук тизимилини либераллаштириш жараёнин инсон ҳукукларига риоя этилишинг мухим кафолатига айланди. Жинойи жазоларнинг либераллаштириши муносабати билан жинонгларнинг таснифи кайта кўриб чиқилди, ўзгартирildi. Жиноят-процессалор конунчилигида халқимиз менталитетига хос яратув институти жорий этилди, адвокатура истиқлal ислочи, суд коррорларини ихро этиш тизими, прокуратура фаолияти таомиллаштирилди.

Юртбошимиз ташабуси билан мамлакатимизда ўзим жазосининг бекор килиниши ҳамда қамоқча олишга санкция бериши хукукининг судларга ўтикалиши халқимизга хос бағрикенглик, инсонпарварлиғи фазилатларининг янга бар намойинши бўлди. Бу бутун дунёда ундан кизиқиши ва эътибор ўйғотди.

Президентимиз Ислом Каримов ташабуси билан кабул қилинган ўзбекистон Республикасининг «Давлат башкарувини янгилаш ва янада демократлаштириш ҳамда мамлакатини модернизация килишида сиёсий партияларини кучайтириш тўғрисида» Конститутивий конуни куплартиявилил тизими, прокуратура фаолияти таомиллаштирилди.

Юртбошимиз ташабуси билан мамлакатимизда ўзим жазосининг бекор килиниши ҳамда қамоқча олишга санкция бериши хукукининг судларга ўтикалиши халқимизга хос бағрикенглик, инсонпарварлиғи фазилатларининг янга бар намойинши бўлди. Бу бутун дунёда ундан кизиқиши ва эътибор ўйғотди.

Президентимиз Ислом Каримов ташабуси билан кабул қилинган ўзбекистон Республикасининг «Давлат башкарувини янгилаш ва янада демократлаштириш ҳамда мамлакатини модернизация килишида сиёсий партияларини кучайтириш тўғрисида» Конститутивий конуни куплартиявилил тизими, прокуратура фаолияти таомиллаштирилди.

Мустакиллик йилларида юртимизда ёнг юксак демократик талабларга, умумизтироф этилган ҳалқаро мөъжарлар ва стандартларга жавоб берадиган сайлов тизими яратилиди. Сайловнинг очиқи, ошкорлик ва адолат таомилларига мувоффик холда ўтикалиши ўзбекистон Республикаси Конституцияси, «Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисига сайлов тўғрисида»ги Конун, «Фуқаролар сайлов ҳукукларининг кафолатлари тўғрисида»ги Конун ва бошқа конунчилик хужжатлари билан кафолатланган.

Сайлов хакидаги конунчилика киритилган ўзгартирishларига асосан 2009 йил 27 дебабрда ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисига конунчилик палатаси ва маҳаллий Кенгашларга бўлиб ўтган сайловда ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисига Конунчилик палатасига 150 депутат, шу жумладан, ўзбекистон Экологик ҳаракатидан 15 депутат сайданди.

Ундуши сиёсий тадбир мамлакатимизнинг демократик ўзгаришларига асосан 2009 йил 27 дебабрда ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисига конунчилик палатаси ва маҳаллий Кенгашларга бўлиб ўтган сайловда ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисига Конунчилик палатасига 150 депутат, шу жумладан, ўзбекистон Экологик ҳаракатидан 15 депутат сайданди.

Президентимиз Олий Мажлис Конунчилик палатаси ва Сенатининг қўшима мажлисига мавзузаидида таъкидлаганидек, бўлиб ўтган сайловлар ҳалқимизнинг юксак ижтимоӣ-сиёсий маданиятини, унинг сиёсий ва

фуқаролик онг даражаси тобора ўсиб боштадиги, сайловчила маънавий маданиятини, унинг сиёсий ва

фуқаролик жамиятини шакллантириш бош вазифа этиб белгиланди. Президентимиз томонидан ишлаб чиқилган ва янги давлат ва янги жамият куришда асос қилиб олинган беш таомил амалда ўзини тўлиқ оқлади. Ана шу таомиллардан келиб чиқкан холда «Кучли давлатдан – кучли фуқаролик жамияти сарни ўзиҳи хәтифда изчил табобат этилмоқда. Фуқаролик жамиятининг иктисодий негизи яратилиб, мамлакат сиёсий хәтида куплартиявилил мухити карор топди, но давлат тузилемлар, жамоат ташкитлари ва ўзини ўзи башкарни органдари фаолияти таомиллаштирилди, суд-хукук тизимида, оммавий ахборот воститалар, маънавий-маърифий соҳаларда кенг кўллами ислохотлар амалга оширилди.

Давлатимиз раҳбари Ислом Каримов рахнамолигида мамлакатимизда мустакилликнинг илк кунларидан оқи демократик ҳукукий давлат куриши куришда асос қилиб олинган беш таомил амалда ўзини тўлиқ оқлади. Ана шу таомиллардан келиб чиқкан холда «Кучли давлатдан – кучли фуқаролик жамияти сарни ўзиҳи хәтифда изчил табобат этилмоқда. Фуқаролик жамиятининг иктисодий негизи яратилиб, мамлакат сиёсий хәтида куплартиявилил мухити карор топди, но давлат тузилемлар, жамоат ташкитлари ва ўзини ўзи башкарни органдари фаолияти таомиллаштирилди, суд-хукук тизимида, оммавий ахборот воститалар, маънавий-маърифий соҳаларда кенг кўллами ислохотлар амалга оширилди.

Ислохотлар ислохот учун эмас, инсон учун, унинг ќаҳ-хукуклари ва маңбаатларини таъминлаш учун, деган ҳәтийт таомил ҳәтиимизда ўз ифодасини топмоқда. Конституциямизда инсон, унинг хәти, эркинлиги, шаъни, қадр-киммати ва бошқа даҳлини хукуклар олий қадriyati xisoblanishi belgillab koyilgan.

Ислохотлар ислохот учун эмас, инсон учун, унинг ќаҳ-хукуклари ва маңбаатларини таъминлаш учун, деган ҳәтийт таомил ҳәтиимизда ўз ифодасини топмоқда. Конституциямизда инсон, унинг хәти, эркинлиги, шаъни, қадr-кимmati va boшqacha daҳli ni хукуklar olij қadriyati xisoblanishi belgillab koyilgan.

Ислохотлар ислохот учун эмас, инсон учун, унинг ќаҳ-хукуклари ва маңбаатларини таъминлаш учун, деган ҳәтийт таомил ҳәтиимизда ўз ифодасини топмоқда. Конституциямизда инсон, унинг хәти, эркинлиги, шаъни, қадr-кимmati va boшqacha daҳli ni хукуklar olij қadriyati xisoblanishi belgillab koyilgan.

Ислохотлар ислохот учун эмас, инсон учун, унинг ќаҳ-хукуклари ва маңбаатларини таъминлаш учун, деган ҳәтийт таомил ҳәтиимизда ўз ифодасини топмоқда. Конституциямизда инсон, унинг хәти, эркинлиги, шаъни, қадr-кимmati va boшqacha daҳli ni хукуklar olij қadriyati xisoblanishi belgillab koyilgan.

Ислохотлар ислохот учун эмас, инсон учун, унинг ќаҳ-хукуклари ва маңбаатларини таъминлаш учун, деган ҳәтийт таомил ҳәтиимизда ўз ифодасини топмоқда. Конституциямизда инсон, унинг хәти, эркинлиги, шаъни, қадr-кимmati va boшqacha daҳli ni хукуklar olij қadriyati xisoblanishi belgillab koyilgan.

Ислохотлар ислохот учун эмас, инсон учун, унинг ќаҳ-хукуклари ва маңбаатларини таъминлаш учун, деган ҳәтийт таомил ҳәтиимизда ўз ифодасини топмоқда. Конституциямизда инсон, унинг хәти, эркинлиги, шаъни, қадr-кимmati va boшqacha daҳli ni хукуklar olij қadriyati xisoblanishi belgillab koyilgan.

Ислохотлар ислохот учун эмас, инсон учун, унинг ќаҳ-хукуклари ва маңбаатларини таъминлаш учун, деган ҳәтийт таомил ҳәтиимизда ўз ифодасини топмоқда. Конституциямизда инсон, унинг хәти, эркинлиги, шаъни, қадr-кимmati va boшqacha daҳli ni хукуklar olij қadriyati xisoblanishi belgillab koyilgan.

Ислохотлар ислохот учун эмас, инсон учун, унинг ќаҳ-хукуклари ва маңбаатларини таъминлаш учун, деган ҳәтийт таомил ҳәтиимизда ўз ифодасини топмоқда. Конституциямизда инсон, унинг хәти, эркинлиги, шаъни, қадr-кимmati va boшqacha daҳli ni хукуklar olij қadriyati xisoblanishi belgillab koyilgan.

Ислохотлар ислохот учун эмас, инсон учун, унинг ќаҳ-хукуклари ва маңбаатларини таъминлаш учун, деган ҳәтийт таомил ҳәтиимизда ўз ифодасини топмоқда. Конституциямизда инсон, унинг хәти, эркинлиги, шаъни, қадr-кимmati va boшqacha daҳli ni хукуklar olij қadriyati xisoblanishi belgillab koyilgan.

Ислохотлар ислохот учун эмас, инсон учун, унинг ќаҳ-хукуклари ва маңбаатларини таъминлаш учун, деган ҳәтийт таомил ҳәтиимизда ўз ифодасини топмоқда. Конституциямизда инсон, унинг хәти, эркинлиги, шаъни, қадr-кимmati va boшqacha daҳli ni хукуklar olij қadriyati xisoblanishi belgillab koyilgan.

Ислохотлар ислохот учун эмас, инсон учун, унинг ќаҳ-хукуклари ва маңбаатларини таъминлаш учун, деган ҳәтийт таомил ҳәтиимизда ўз ифодасини топмоқда. Конституциямизда инсон, унинг хәти, эркинлиги, шаъни, қадr-кимmati va boшqacha daҳli ni хукуklar olij қadriyati xisoblanishi belgillab koyilgan.

Ислохотлар ислохот учун эмас, инсон учун, унинг ќаҳ-хукуклари ва маңбаатларини таъминлаш учун, деган ҳәтийт таомил ҳәтиимизда ўз ифодасини топмоқда. Конституциямизда инсон, унинг хәти, эркинлиги, шаъни, қадr-кимmati va boшqacha daҳli ni хукуklar olij қadriyati xisoblanishi belgillab koyilgan.

Ислохотлар ислохот учун эмас, инсон учун, унинг ќаҳ-хукуклари ва маңбаатларини таъминлаш учун, деган ҳәтийт таомил ҳәтиимизда ўз ифодасини топмоқда. Конституциямизда инсон, унинг хәти, эркинлиги, шаъни, қадr-кимmati va boшqacha daҳli ni хукуklar olij қadriyati xisoblanishi belgillab koyilgan.

Ислохотлар ислохот учун эмас, инсон учун, унинг ќаҳ-хукуклари ва маңбаатларини таъминлаш учун, деган ҳәтийт таомил ҳәтиимизда ўз ифодасини топмоқда. Конституциямизда инсон, унинг хәти, эркинлиги, шаъни, қадr-кимmati va boшqacha daҳli ni хукуklar olij қadriyati xisoblanishi belgillab koyilgan.

Ислохотлар ислохот учун эмас, инсон учун, унинг ќаҳ-хукуклари ва маңбаатларини таъминлаш учун, деган ҳәтийт таомил ҳәтиимизда ўз ифодасини топмоқда. Конституциямизда инсон, унинг хәти, эркинлиги, шаъни, қадr-кимmati va boшqacha daҳli ni хукуklar olij қadriyati xisoblanishi belgillab koyilgan.

Ислохотлар ислохот учун эмас, инсон учун, унинг ќаҳ-хукуклари ва маңбаатларини таъминлаш учун, деган ҳәтийт таомил ҳәтиимизда ўз ифодасини топмоқда. Конституциямизда инсон, унинг хәти, эркинлиги, шаъни, қадr-кимmati va boшqacha daҳli ni хукуklar olij қadriyati xisoblanishi belgillab koyilgan.

Ислохотлар ислохот учун эмас, инсон учун, унинг ќаҳ-хукуклари ва маңбаатларини таъминлаш учун, деган ҳәтийт таомил ҳәтиимизда ўз ифодасини топмоқда. Конституциямизда инсон, унинг хәти, эркинлиги, шаъни, қадr-кимmati va boшqacha daҳli ni хукуklar olij қadriyati xisoblanishi belgillab koyilgan.

Ислохотлар ислохот учун эмас, инсон учун, унинг ќаҳ-хукуклари ва маңбаатларини таъминлаш учун, деган ҳәтийт таомил ҳәтиимизда ўз ифодасини топмоқда. Конституциямизда инсон, унинг хәти, эркинлиги, шаъни, қадr-кимmati va boшqacha daҳli ni хукуklar olij қadriyati xisoblanishi belgillab koyilgan.

Ислохотлар ислохот учун эмас, инсон учун, унинг ќаҳ-хукуклари ва маңбаатларини таъминлаш учун, деган ҳәтийт таомил ҳәтиимизда ўз ифодасини топмоқда. Конституциямизда инсон, унинг хәти, эркинлиги, шаъни, қадr-кимmati va boшqacha daҳli ni хукуklar olij қadriyati xisoblanishi belgillab koyilgan.

Ислохотлар ислохот учун эмас, инсон учун, унинг ќаҳ-хукуклари ва маңбаатларини таъминлаш учун, деган ҳәтийт таомил ҳәтиимизда ўз ифодасини топмоқда. Конституциямизда инсон, унинг хәти, эркинлиги, шаъни, қадr

ШАҲРИМ – ФАХРИМ

Дарҳақиқат, маҳалла ижтимоий ҳаётимизнинг кўзгуси, ҳалқимизнинг энг гўзал анъаналари, урф-одатлари, олижоноб фазилатлари ифода топган масандир.

Шайхонтохур туманидаги 49 та маҳаллада турли миллат вакиллари тинч-осуда, қундаклик ҳаёт ташвишлари билан, бир-бирига ҳурмат ва эҳтиромда ўзаб келмокда.

— Маҳаллалар учун ўзимизнинг гузаримиз бўлиши бир орзу эди, — дейди «Шоддик» маҳалласи оқсоқоли «Мирхалий Содиков». — Туман ҳокимиги ҳамда ҳомийлар кўмагида замонавий, барча шарт-шароитлар яратилган ҳолда маҳалла гузари қад ростлади. Гузарда фуқаролар йигини фаоллари учун алоҳида хоналар,

ЗАМОНАВИЙ ГУЗАР ҚАД РОСЛАДИ

Маҳалла мамлакатимизда барпо этилаётган фуқаролик жамиятининг асосий таянчи, ўзини ўзи бошқариш органи сифатида энг нуғузлидир.

мајлислар залি бор. 7,5 мингга яки аҳоли истиқомат қиласидан маҳалламизда 276-мактаб, 588-мактабгача таълим муассасаси жойлашган. Бу таълим муассасалари билан «Маҳалла-мактаб-оила» концепцияси асосида яқин ҳамкорликда иш олиб борамиз. Аҳоли ва хонадонлар тинчлиги, хавфсизлигини таъминлашда 367-милиция таянч шоҳобаси инспекторлари Ҳусниндин Расулов, Алишер Раҳимов, 20 яқин пояснинг муносиб ҳиссаси бор.

Бу йили маҳалла фаоли Муборак Тўхтаева «Энг наунали посбонлар сардори» танловининг туман босқичида голиб бўлгани ҳам маҳаллада бу борадаги ишлар яхши йўлга кўйилганидан далолат, албатта. Хотин кизлар комиссияси раиси Маствура Акромова, диний маърифат ва маънавий-ахлоқий тарбия масалалари бўйича маслаҳатчи Раъно Исанова, кўплаб бошқа фо-

оллар фидоялиги, меҳнат-севарлиги, ўз ишига маъсълият билан ёндошиши боис барча эзгу ишлар муваффақиятли амалга ошиб келмоқда.

«Баркамал авлод йили» давлат дастури доирасида маҳаллада иккита болалар майдончasi фойдаланиша топширилди. 276-мактабда шахмат-шашка, бисер тўкиш, тикиш-бичиш, стол тениси бўйича тўғараклар фоалияти йўлга кўйилди, бундан ташқари, инглиз, рус

тили, қизларни ҳаётга тайёрлаш бўйича ўкув курслари очилган. Аҳолининг узонини яқин қилиш максадида савдо, майший хизмат кўрсатиш ҳамда «Ипотека» банки шоҳобчалари ишлаб турибди. 40-оилавий поликлиника шифокорлари саъхаракатлари билан «Соғлом она — соғлом бола» дастури бўйича режали ишлар олиб борилмоқда.

Халқимизда азал-азалдан «Маҳалла — Ватан ичра ватан», «Отанг — маҳалла, онанг — маҳалла» деган хикматлар беҳизга айтилмаган. Маҳаллаларимизнинг бунданда гуллаб-яшнаши, ривожланиши йўлидаги хайрли ишларда барчамиз камарбаста бўлайлик.

Шоира МУҲАМЕДОВА

«СИНГАПУР-2010»:

УЧ КУМУШ, ОЛТИ БРОНЗА МЕДАЛЬ

Ўсмирлар ўртасида ўтказилган I Олимпия ўйинларида ёш спортчиларимиз учта кумуш ва олти бронза, жами тўққизта медални қўлга киритди.

Тошкент аэропортида ўзбекистон спорт делегациясини тегиши вазирлик ва идоралар вакиллари, спорт жамоатчилиги, оммавий аҳборот воситалари ходимлари, мухлислар кутуб олиди.

Ўсмирлар ўртасида ўтказилган I Олимпия ўйинларида дунёнинг кўлуб мемлакатларидан келган 3 минг нафардан зиёд 14 ўйдан 18 ўшгача бўлган ўғил-кизлар спортнинг 31 тури бўйича 184 медаллар жамланаси учун ўзаро куч синаши.

Сингапур Олимпиадасида юртимиз шарафини бадий гимнастика, спорт гимнастикаси, таэквандо, енгил атлетика, дзюдо, бокс, стол тениси, ўқ

тиши, сузиш, оғир атлетика, эркин, юнон-рум ва хотин-кизлар кураши бўйича 21 нафар истеъодди спорти химоя қилиди. Улар Ватанимиз мустақилларининг 19 йиллик шоди-енасига муносиб совфа ҳозирларидар. Олимпиадачиларимиздан уч нафари — юнон-рум курашиси Нурибек Ҳаккулов, дзюдочи Мансур Мўминхўжаев хамда боксчи Ахмаджон Мамажонов кумуш медални кўлга киритди.

Истеъодди половинимиз Мансур Мўминхўжаев мусобаканинг сўнгига кунида дзюдо бўйича ўтказилган жамоавий бelliшuvlarda учини ўринни эгаллади ва терма жамоамиз

— Биз тарихий мусобақа — ўсмирлар ўртасидаги I Олимпия ўйинларида эришган галафарларимизни мамлакатимиз мустақилларининг 19 йиллик байрамига багишлаймиз, — дейди Олимпия ўйинлари совориндори М.Мўминхўжаев.

Зоҳир ТОШХЎЖАЕВ,
ЎзА шарховччиси

Янги лойиҳалар

ОЛИЖАНОБ МАҚСАДЛАРГА ХИЗМАТ ҚИЛАДИ

Мустақил Ўзбекистонимизда барча соҳалар каби маънавий-маърифий соҳада ҳам ижобий ўзаригани рўй бермоқда.

Айниқса, ўсиб келаётган авлод маънавиятини юксалтириш — бу мамлакат куч-кудратини ва ҳалқ фаронлигини оширишини энг асосий шарти.

Мустақил она Ватанимиз азал-азалдан маънавият ва маърифат ўчи бўлиб келган. Шу билан бирга бугунги шиддат билан илгарилаётган давр маънавий-маърифий йўналишдаги ишлар самарасини янада юксалтиришина тақроҳ этимоқда. Шу мақсадда «Камолот» ЄИХ Тошкент шаҳар бўйими томонидан бир катор янги лойиҳалар ишлаб чиқиди. Жумладан, «Кутубхона куни» лойиҳаси доирасида яқинда Ўзбекистон Республикаси Фанлари академияси ахбороресурс маркази билан ҳамкорликда ёшларда китобга бўлган меҳр ва кизиқишина янада ошириш, ҳалқимизнинг бебаҳо маънавий меросидан ўйил-кизларни мунтазам ва тўлаконли баҳраманд этиш, ота-боболаримизнинг эзгу фояларини ёш авлод қалбига сингдириш, Ватанимиз тарixини чукур ўрганишига йўналтирилган давра сұхбати ўтказилди.

Тадбирда таъкидланганнидек, китоб — бу ҳаёт мактаби, китоб мутолааси билан дунёнкараши, тафаккури кенг ёшлар келажаги буюк давлатимизнинг ҳақиқий эгалари хисобланади. Ёшлар билан ҳамкорликда

йтказилаётган ҳар бир тадбир уларни юксак мақсадларга эришишга, маънивий етук бўлиб воязга этишига, миллий кадриятимизнинг чукур англашига хизмат қиласди. Ёшлар эзгу орzu-умидларимизга эришишда ҳақиқий таянч бўйлоги керак. Бунинг учун албатта, кўп китоб ўқиши керак. Тадбирда шоир Чоршамъ Рўзиев Ватан, китоб хиқидаги шеъларни билан кўпчиликда таассурот қолдириди.

Мамлакатимизда ёшларимизнинг ўз ижодий ва интеллектуал салоҳияти рўёба чиқаришида «Камолот» ЄИХ Тошкент шаҳар бўйими корхона-нашрийлар, таълим муассасаларни билан ҳамкорликда кўплаб тадбирлар ўтказиб келмоқда. Дунё миқёсида ғоявий тадхиди ва аҳборот хурҷлари кучайб, айниқса ёшлар оғизи ва қалбини эгаллаш борасидаги кураш жараёнлари мурakkabлашиб бораётган бугунги кунда ёшлар билан шундай маънавий-маърифий тадбирларни янада кўпроқ ўтказишни керак. Бундай тадбирлар ёш авлод вакилларини янги-янги мараллар сари сафарбар этишдек олижаноб мақсадларга хизмат қиласди.

Азиза ЮСУПОВА,
Муҳайё ТЎЛГАНОВА,
«Камолот» ЄИХ Тошкент шаҳар бўйими фоаллари

МАШРИҚЗАМИН — ҲИҚМАТ БЎСТОНИ

АСРЛАРНИ БЎЙЛАГАН ҲИҚМАТЛАР

Ҳалқ ҳаётини энг чукур қатламларигача, икирчиликларигача яхши билган, ҳалқ оғзаки ижодидан тўла хабардор Алишер Навоий ўз асрлариди хаљ макол-маталлари, образли ибораларидан кенг фойдаланади, қундаклик турмушдан олинган ҳәстий ташбихларни кўп кўллади. Ўз навбатида, замонасининг барча илмларини эгаллаган, ҳаётнинг бутун аччик-чучугини тотган доинишманд шоирнинг кўрган-кечирганинг холосаси сифатидаги тенар мазмунли ўнда ҳиқматлари ҳалқ орасига шунчалик сингиб кетганки, уларнинг қайси бири ҳалқнинг ўзиники-ю қайси бири Навоийни эканлиги ажратиб бўлмайди. Мисоллар:

Билмаганин сўраб ўрганган олим ва орланиб сўрамаган ўзига золим.

Оз-оз ўрганиб доно бўлур, катра-қатра йигилиб дарё бўлур.

Тилга ихтиёrsиз, элга эътиборсиз.

Айтур сўзни айт, айтмас сўздан қайт.

Сиҳдат тиласонг, кўп ема, иззат тиласонг, кўп дема.

Эр кишига зебу зийнат ҳиқмат ва донишур.

Алишер Навоий илк девони «Бадое ул-бидоя»-га ёзган дебочасидаёт адабиёт — тарбия воситаси эканлигига ургу бериб, ҳар қандай бадиий асар маърифий фикрлар ва панд-насиҳатдан холи бўлмаслиги кераклигини қайд этиб, жумладан шундай ёзган эди: «Девон топилгайким, анда маърифатомиз бир фазал топилмағай ва фазал бўлгайким, анда маъвазатсанг бир байт бўлмагай. Мундок девон битилса, худ асру беҳуда заҳмат ва зорье машҳакат тортилген бўлгай». Шундан кейин ўзининг ишкӣ фазаллари ҳам маърифиий ва фалсафий байтлардан холи эмаслигини алоҳида таъкидлаб ўтади. Айни жиҳатдан шоир мероси — маънавий-ахлоқий тарбиянинг кучли куролларидан бири. Инсон тарбияси, камолоти масалаларини ўзбек адабиётида њеч ким Навоийдек ҳадди аълосида кўйлашмаган. Шоир орзу қилган комиллик йўли бу, биринчи навбатда, етук одоб-ахлоқ соҳиби бўлиш, жами инсоний эзгу фазилатларини эгаллаш, замонасининг барча илму хунарларини ўзлаштириш, имл ва хунарни бир-биридан ажратмаслик, нафакат мазнавий, балки жисмоний жиҳатдан ҳам баркамолликка интилиш, ҳамиша элу юрт хизматига шай турис, миллатини оғирини елкага олиш, Ватанга содик фарзанд бўлиш, бурч ва маъсуллият тўйғусини ҳамма нарсадан банданд кўйиш ва хоказо.

Навоий барчадан талаб этган ва ҳаммада бўлишини орзу қилган эзгуликларининг мазмун-мундарижаси шунчалик кўпки, уларни бирма-бир санаб чиқиш учун ҳам лоғи билан алоҳида китоб ўтилди. Аслида шоирнинг инсон тарбияси билан боғлиқ ўтил-насиҳатлари, фикр-мулоҳазалари, талаб-кўрсатмалари, орзу-истакларини бир ерга жамлаб, уларни тартиб билан жойлаштириб чиқса, инсоний камолотта эришиш йўллари кўрсатилган ўзига хос назмий дастур, кўлланма вужудга келади.

Аслида Шарқ халқлари қадим ул-аймдан мақол-маталлар, теран маъноли ҳиқматли сўзлар, ибратли ривоятларга майилларни билан ажратиб турдилар. Ҳалқ эртаклари донишманд отабоболаримиз битта ҳиқматли сўзни бир тиллага сотиб олганлигидан шоҳидлик беради. Ривоят килишларича, Оллоҳ таоло Лукмони ҳиқимдан: «Пайғамбарлик берайди ёки ҳиқмат?» — деб сўрганинида, у ҳиқматин танлаган экан. Шундан кейин Худованди карим унга шунчалик кўп ҳиқмат берган эканки, барча пайғамбарлар ҳам унинг панд-насиҳатларига муҳтоҳ бўлган эканлар. Шунинг учун ҳам Шарқда дидактик адабиёт ривожланган. Бу ўринда «Калила ва Димна», «Кобуснома», Шайх Саъдийнинг «Бўстон» ва «Гулистан», Алишер Навоийнинг «Бахористон», Алишер Навоийнинг «Махбуб ул-кульуб», Ҳожанинг «Мифтоҳ ул-адл» ва «Гулзор», Абдулла Авлонийнинг «Туркий Гулистон» ёхуд ахлоқ» каби асрларини эслашнинг ўзи кифоя. Панд-насиҳат мумтоз адабиётизмнинг қатқатига сингиб, унинг асосий хусусиятларидан бижига айланган.

Эргаш ОЧИЛОВ тайёрлади

Газетанинг навбатдаги сони 3 сентябрда чиқади.

Нашрии етказиб бериш масалалари бўйича турар жойлардаги почта бўлнимларига ёки «Тошкент почтамтга» — 233-74-05, телефонига мурожаат килишингиз мумкин.

Газета таҳририят компьютер марказидан терилиб ва саҳифаланди.

«Шарқ» нашрият-матбаса акциздорлик компанияси босмахонаси. Корхона манзили: Буюк Турон кўчаси, 41-йй.

1245